

A Magyarországon élők névviselését az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény szabályozza. E törvény 44. § (3) bekezdése kimondja: „Anyakönyvezni a szülők által meghatározott sorrendben legfeljebb két, a gyermek születési nemének megfelelő utónevet lehet a Nyelvtudományi Kutatóközpont által összeállított utónévjegyzékből. Az utónévjegyzéket a Nyelvtudományi Kutatóközpont a honlapján teszi közzé.

A hivatkozott törvény 44. §-ának (4) bekezdése értelmében: *„Ha a választott utónév nem szerepel az **utónévjegyzékben**, az érintett – jogszabályban meghatározott módon az anyakönyvi szerv közreműködésével – kérheti a Nyelvtudományi Kutatóközpont nyilatkozatát a kért utónév anyakönyvezhetőségéről. A Nyelvtudományi Kutatóközpont az anyakönyvi szerv megkeresésére harminc napon belül nyilatkozik, és ha a Nyelvtudományi Kutatóközpont nyilatkozata szerint az utónév anyakönyvezhető, azt az utónévjegyzékbe haladéktalanul felveszi.”*

Ha **magyar állampolgár** olyan utónevet (másként: keresztnévet) szeretne bejegyeztetni, amely nem található meg a Nyelvtudományi Kutatóközpont honlapján levő [női](#) és [férfi](#) utónevek listájában, akkor ezt a nevet hivatalos eljárásban a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium részére címezve (levélcímük: 1358 Budapest, Pf. 19.; e-mail: hatosagi@ktm.gov.hu) kell kérvényezni. A kérelmet az itt letölthető [formanyomtatványon](#) lehet postai vagy elektronikus úton beadni. Az eljárás illetékmentes. A Miniszterelnökség továbbítja a kérvényt a Nyelvtudományi Kutatóközpontba. Itt a nyelvész (névkutató, nyelvtörténész, szociolingvista) szakemberekből álló Utónévbizottság szakvéleményt készít a kérvényezett névről. A Kutatóközpont álláspontjáról a Miniszterelnökség tájékoztatja a kérelmezőt.

Az Utónévbizottság – **kizárólag a hivatal megkeresésére** – az alábbi jogszabályok és alapelvek figyelembevételével készíti el szakvéleményét az egyes nevekről.

A kérelem benyújtását megelőzően javasolt az alábbi alapelvek körültekintő tanulmányozása.

Jogszabályok és alapelvek a kérvényezett nevek szakvéleményének elkészítéséhez

1. Az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény 44. § (3) bekezdése alapján *„anyakönyvezni a szülők által meghatározott sorrendben legfeljebb két, a **gyermek születési nemének megfelelő utónevet** lehet a Nyelvtudományi Kutatóközpont által összeállított utónévjegyzékből.”* Erre való hivatkozással a magyar névhagyományok alapján fiúgyermek számára csak férfinevet, leánygyermek számára csak női utónevet javasolunk bejegyzésre. Amennyiben egy fantázianevet már az egyik nemnek javasoltunk, azt a későbbiekben a másik nem részére nem javasoljuk.
2. Az újonnan kérvényezett utónevet minden esetben a **mai köznyelvi kiejtésének megfelelően**, a mai magyar helyesírás szabályai szerint kell bejegyezni (pl. *Maya* helyett *Maja*; *Gerald* helyett *Dzserald*, *Claudia* helyett *Klaudia*). Erről az anyakönyvezési feladatok ellátásának részletes szabályairól szóló 429/2017. (XII. 20.) Korm. rendelet 4. §(1) bekezdése így rendelkezik: *„Az anyakönyvezés - az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvényben meghatározott kivételekkel - a magyar helyesírás szabályai szerint történik, a személynevek és a földrajzi nevek bejegyzése*

során csak a 44 betűs magyar ábécé betűit lehet használni.”

3. Az ősi magyarnak tartott utóneveket csak akkor ajánljuk bejegyzésre, ha **hiteles, írott források** alapján tudományosan bizonyítható, hogy a nevet a középkorban személynévként használták. A szakvélemény elkészítésekor a név jelentését is figyelembe vesszük, illetve azt is, hogy férfi- vagy női névként használták. A nevek esetében nem mindig a mai betűk szerinti hangzás szerint javasoljuk a bejegyzést, hanem a hangtörténeti alapon biztos vagy valószínűsíthető olvasat szerint. Ha olyan régi névről van szó, amelynek jelentése vagy a névhez kapcsolódó történet, monda hátrányos lehet a viselőjére, akkor annak bejegyzését nem javasoljuk (pl. *Nemél, Halaldi, Sánta*). .
4. Elismert, maradandó értéket képviselő klasszikus vagy mai, széles körben ismert magyar nyelvű irodalmi, művészeti alkotásokban szereplő írói fantázianevek bejegyzését akkor javasoljuk, ha a név a magyar vagy az európai névkultúra valamelyik típusát képviseli, és az nem hátrányos a névviselőre.
5. Idegen nyelvű klasszikus vagy mai ismert irodalmi, művészeti alkotásokban szereplő írói fantázianevek bejegyzését akkor javasoljuk, ha a név külföldön már önálló és elterjedt, gyakori személynévként használatos, valamint pontosan meg lehet határozni, hogy melyik nem névadásában fordul elő.
6. Az idegen nyelvi eredetű újabb utóneveknek a magyarban meglevő, tehát már meghonosodott megfelelőit ajánljuk bejegyzésre, ha vannak ilyenek (pl. *Casper* helyett *Gáspár*, *Deniel* helyett *Dániel*, *Catharina* helyett *Katalin*, *Noah* helyett *Noé*).
7. Ha az idegen névnek nincs magyar megfelelője, abban az esetben javasoljuk a bejegyzést, ha a név valamely nyelvben, kultúrában, vallásban igazolhatóan utónévként használatos, használata elterjedt, gyakori, és ez hiteles adatokkal bizonyítható. Jelentése a magyarban nem pejoratív (nem rosszálló hangulatú) és nem sértő. Fontos szempont, hogy a kérvényezett névről egyértelműen el lehessen dönteni, hogy női vagy férfi utónévről van-e szó.
8. Az újonnan alkotott köznévi eredetű fantázianevek önálló utónévként való bejegyzését akkor javasoljuk, ha a név beilleszthető a magyar és az európai névkultúra típusainak valamelyikébe (ilyen például a nők esetében a virágnevek, ismert és hazánkban honos gyümölcsnevek stb. női utónévként való használata).
9. Az utónévlistán szereplő nevek becéző változatai abban az esetben javasolhatók bejegyzésre, ha az általuk képviselt típusnak már vannak hagyományai a névkincsünkben: vagyis a név gyakran előfordul és megtalálható a magyar beceneveink között vagy a nemzetközi hivatalos névhasználatban. A nevek túlzott, többszörös becéző formáit a bizottság nem javasolja (pl. *Icuska, Katácska, Loncika, Gyuszkó, Misike*). A férfinevek becéző formáit csak akkor támogatja a bizottság anyakönyvezésre, ha hitelesen bizonyítható, hogy személynévi használatuk a középkorra nyúlik vissza, vagy alakjuk megtalálható valamely széles körben ismert művészeti alkotásban (pl. *Gergő, Janó, Lóci, Palkó*).
10. A női nevek körében hazánkban és nemzetközi viszonylatban is egyre elterjedtebbek az összetett női keresztnevek. Az ilyen típusú nevek bejegyzését akkor javasoljuk, ha a kért alak elterjedt a mai nemzetközi névanyagban, illetve hangzása és írásmódja

alapján beleillik a magyar névanyagba (pl. *Elizabella, Hannaléna, Miabella*). Az olyan összetett női neveket, amelyek egyik tagja magyar névalkotás eredménye, abban az esetben javasoljuk bejegyzésre, ha az egyik tagja az *Anna* vagy *Hanna*, illetve, ha bizonyítható a névalak korábbi megléte a magyar névrendszerben.

11. Nem javasolunk bejegyzésre földrajzi névként, márkanévként és művésznévként, valamint csak családnévként használt alakokat (pl. *Gyimes, Benetton, Zséda, Károlyi*). Ez alól kivétel, ha a ma használatos földrajzi név bizonyíthatóan személynévi eredetű (pl. *Abony, Apaj, Mizse*), vagy a ma családnévként használt nevet a középkorban bizonyíthatóan egyelemű személynévként használták (pl. *Benke, Gorda, Pető*).
12. A köznévi eredetű és jelentésű fantázianevek esetében csak akkor javasoljuk a név bejegyzését, ha a név jelentése feltehetően nem lehet hátrányos a név viselőjére (pl. *Csibécske, Kopasz, Felhő*), illetve ha a köznévi alak történetileg beleilleszthető névkulturánkba.
13. Ha egy már anyakönyvezett név bejegyzését kérik más helyesírással:
  - a) a már bejegyezhető, idegen eredetű név újabb írásváltozatát akkor javasoljuk, ha a névalak más nyelvekben is több alakváltozatban létezik (*Annabel – Annabell, Hanna – Hanne, Izabel – Izabell*),
  - b) ha a kért bejegyzési forma megfelel a magyar kiejtésnek, illetve az alakváltozat bizonyíthatóan levezethető egy alapelemből (*Bora – Bóra, Milla – Mila, Heni – Henni*).
14. A női-férfi rokon nevek esetében támogatjuk annak a névalaknak a bejegyzését, amelyik a névpár tagjai közül nem szerepel a bejegyezhető nevek listáján, de más nyelvekben megtalálható, illetve megfelel a magyar névalkotási szabályoknak is.
15. Nem javasoljuk az olyan név bejegyzését, amely hangzásában, jelentésében a gyerek személyiségfejlődésére nézve a későbbiekben vélhetően káros lehet, amely miatt például csúfolhatják, kiközösíthetik őt.

A megfogalmazott alapelveket az Utónévbizottság 2010. március 1-jétől alkalmazza a szakvélemények elkészítésekor. Ezzel egy időben az ajánlható női és férfi utónevek listáját felülvizsgálta, és folyamatosan, havi rendszerességgel frissíti azt. A lista így folyamatosan változik. Mindig **a honlapon megtalálható, aktuális utónévlista érvényes**, amely tartalmazza a bejegyezhető utóneveket, ezért fontos, hogy az anyakönyvezhető utónevekről mindig hiteles forrásból tájékozódjanak. Felhívjuk a figyelmet, hogy az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény 44. § (3) és (4) bekezdésének rendelkezései a Magyarországon született, magyar nemzetiségű állampolgárok névkérelmeire vonatkoznak. **A Kutatóközpont által vezetett utónévjegyzéktől eltérő név anyakönyvezésére külföldi állampolgárság vagy nemzetiséghez tartozás esetén van lehetőség.** Ebben az esetben az utónév anyakönyvezhetőségének nem feltétele, hogy az utónév a Kutatóközpont által vezetett utónévjegyzékben megtalálható legyen.

Külföldi állampolgárokra vonatkozó szabályok:

Az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény (7) bekezdése a következőkről rendelkezik: „*Ha valamelyik szülő nem magyar állampolgár, vagy ha több állampolgársága*

van, és ezek közül az egyik állampolgársága magyar, az anyakönyvvezető a szülők kérelmére a gyermek családi nevét, illetve utónevét az anyakönyvbe az érintett külföldi jog szerint irányadó szabályok szerint is bejegyezheti. A szülők igazolják azt a tényt, hogy az általuk megjelölt családi, illetve utónév e külföldi jognak megfelel. Nem kell igazolni a kért utónév anyakönyvezhetőségét, ha az anyakönyvvezetőnek hivatalos tudomása van arról, hogy az adott külföldi országban bármilyen utónév anyakönyvezhető.”

A szülő külföldi állampolgárságát és az utónév külföldi jognak megfelelő anyakönyvezhetőségét a születés anyakönyvezése során kell igazolni.

Nemzetiségekre vonatkozó szabályok:

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 1. melléklete határozza meg a Magyarországon elismert nemzetiségeket. Eszerint **nemzetiségnek minősül: a bolgár, a görög, a horvát, a lengyel, a német, az örmény, a roma, a román, a ruszin, a szerb, a szlovák, a szlovén és az ukrán.**

A nemzeti-etnikai kisebbséghez tartozók névválasztását az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény 46. §-a az alábbiak szerint szabályozza:

46. § (1) A nemzetiséghez tartozó személy

a) kérheti gyermeke családi nevének a nemzetiségi nyelv szabályainak megfelelő anyakönyvezését, és gyermekének az adott nemzetiségnek megfelelő utónevet adhat,

b) kérheti az anyakönyvezett utóneve helyett az annak megfelelő nemzetiségi utónév bejegyzését,

c) kérheti az anyakönyvezett családi neve helyett az adott nemzetiségi nyelv szabályai szerint képzett családi név bejegyzését, és

d) kérheti, hogy a családi és utónevét, illetve gyermeke családi és utónevét az adott nemzetiségi nyelven is bejegyezzék.

(2) A nemzetiségi utónév bejegyzésére irányuló kérelemben nyilatkozni kell arról, hogy a választott nevet mely nemzetiség használja.

*(3) Nemzetiségi utónévként az érintett országos nemzetiségi önkormányzat által összeállított és közzétett **nemzetiségi utónévjegyzékben szereplő utónév anyakönyvezhető (lásd a nemzetiségi névlisták elérhetőségét).***

*(4) Nemzetiségi családi név, valamint a nemzetiségi utónévjegyzékben nem szereplő nemzetiségi utónév anyakönyvezhetőségéről az érintett országos nemzetiségi önkormányzat állásfoglalása az irányadó. **A nemzetiségi utónévkönyvben nem szereplő nemzetiségi utónév tekintetében közvetlenül az érintett vagy az anyakönyvvezető, illetve az anyakönyvi szerv megkeresi az érintett országos nemzetiségi önkormányzatot, amely az állásfoglalását a***

megkereséstől számított 30 napon belül adja meg. Azt az utónevet, amelynek bejegyzését az érintett országos nemzetiségi önkormányzat jóváhagyta, azt az országos nemzetiségi önkormányzat az utónévjegyzékbe haladéktalanul felveszi.

(5) Az országos nemzetiségi önkormányzat az általa összeállított és vezetett nemzetiségi utónévjegyzéket a honlapján teszi közzé, amely tartalmazza

a) a magyar anyakönyvbe bejegyezhető nemzetiségi utónevet,

b) azt a tényt, hogy az adott nemzetiségi utónév női vagy férfi név,

c) a nemzetiségi utónevet a nemzetiségi nyelv betűivel,

d) ha a nemzetiségi utónév a magyar ábécében nem szereplő betűt tartalmaz, annak a magyar ábécé betűivel való átírását,

e) - amennyiben van - a nemzetiségi utónév magyar megfelelőjét.

A nemzetiségi utónevek anyakönyvezhetőségével kapcsolatban a Nyelvtudományi Kutatóközpont nem jogosult nyilatkozni. A nemzetiség honlapján közzétett utónévjegyzékben nem szereplő utónévvel kapcsolatban az adott nemzetiség szerinti országos nemzetiségi önkormányzatot kell felkeresni. **A születés anyakönyvezése során kell a szülőnek arról nyilatkoznia, hogy az utónevet mely nemzetiség használja. Az anyakönyvvezető a megjelölt nemzetiségi utónévjegyzék alapján ellenőrzi az utónév anyakönyvezhetőségét.**